

Sygn. akt IV Ka 43/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2014 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Krzysztof Gąsior (spr.)

Sędziowie SA Stanisław Tomasiak

del. SR Anna Hanus-Klara

Protokolant Agnieszka Olczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim Izabeli Stachowiak

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2014 roku

sprawy **M. Ł.**

oskarżonego z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, z art. 280 § 1 kk w zw. z art. 275 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

z powodu apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 30 października 2013 roku sygn. akt II K 642/13

na podstawie art. 437 § 2 k.p.k., art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k., art. 634 k.p.k. w związku z art. 627 k.p.k., art. 9 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz.U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 z późniejszymi zmianami)

1) zmienia zaskarżony wyrok, w ten sposób, że:

- eliminuje z opisu przypisanego przestępstwa stwierdzenie, że oskarżony M. Ł. dopuścił się zarzucanego czynu w ciągu 5 lat od odbycia kary pozbawienia wolności powyżej 6 miesięcy orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, a z podstawy skazania eliminuje przepis art. 64 § 1 k.k.;

- na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego M. Ł. kary 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres próby 4 (czterech) lat;

- na podstawie art. 72 § 2 k.k. w związku z art. 39 pkt 7 k.k. i art. 49 § 1 k.k. orzeka od oskarżonego M. Ł. świadczenie pieniężne w kwocie 1.000 (jeden tysiąc) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;

2) w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3) zasądza od oskarżonego M. Ł. na rzecz Skarbu Państwa 20 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt IV Ka 43/14

UZASADNIENIE

M. Ł. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 23 lipca 2005 roku w P. przy ul. (...) dokonał rozboju na osobie P. P. w ten sposób, że doszedł do niego po czym zażądał wydania roweru górskiego stanowiącego własność J. H. o wartości 500 złotych, a następnie swoim zachowaniem i postawą wyrażającą groźbę natychmiastowego użycia przemocy w/w doprowadził go do stanu bezbronności zmuszając do wydania w/w roweru i zabierając go w celu przywłaszczenia czynem swym działając na szkodę P. P. i J. H. przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa w ciągu pięciu lat po odbyciu kary nie mniejszej niż 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne

- tj. o czyn z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

II. w tym samym miejscu i czasie działając wspólnie i w porozumieniu z dotychczas nieustalonym mężczyzną w stosunku do którego wyłączono materiały do odrębnego postępowania dokonał rozboju na osobie P. P. w ten sposób, że używając wobec niego przemocy w postaci siły fizycznej, przytrzymując za ramię, bijąc i kopiąc po całym ciele doprowadził w/w do stanu bezbronności, po czym zabrał w celu przywłaszczenia plecak (...), portfel (...), pieniądze w kwocie 50 złotych, dokumenty w postaci dowodu osobistego, prawa jazdy, książeczki wojskowej - wszystko o łącznej wartości 150 złotych na szkodę P. P. oraz telefon komórkowy marki N. (...) o wartości 800 złotych na szkodę J. H., czynem swym działając na szkodę P. P. i J. H., przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa w ciągu pięciu lat po odbyciu kary nie mniejszej niż 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne;

- tj. o czyn z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 30 października 2013 roku w sprawie sygn. akt II K 642/13 w miejsce zarzucanych oskarżonemu M. Ł. czynów I i II uznał go za winnego tego, że w dniu 23 lipca 2005 roku w P. przy ul. (...) dokonał rozboju na osobie P. P. w ten sposób, że będąc w towarzystwie dwóch innych mężczyzn, przytrzymując rower na którym jechał pokrzywdzony stanowczo zażądał jego wydania, grożąc w ten sposób natychmiastowym użyciem przemocy, czym zmusił go do wydania roweru, należącego do J. H. o wartości 800 zł, a po chwili żądając pieniędzy wspólnie i w porozumieniu z nieustalonym mężczyzną, co do którego wyłączono sprawę do odrębnego postępowania, zaczęli szarpać, kopać i przyduszać P. P., ściskając ramieniem od tyłu jego szyję i ściągając mu z pleców, zabrali plecak marki R. o wartości 40 zł z zawartością w postaci portfela o wartości 60 zł, w którym znajdowały się pieniądze - 50 zł, dowód osobisty, prawo jazdy i książeczka wojskowa oraz znajdujący się w plecaku telefon komórkowy N. (...), należący do J. H. o wartości 500 zł, przy czym zarzucanego czynu dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia kary pozbawienia wolności powyżej 6 miesięcy orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne - tj. popełnienia przestępstwa z art. 280 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., art. 12 k.k. i art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres tymczasowego aresztowania od dnia 05 lipca 2013 roku.

Zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu państwa kwotę 1313,94 złotych tytułem zwrotu wydatków i kwotę 300 złotych tytułem opłaty.

Apelację od powyższego wyroku wniósł prokurator Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Trybunalskim.

Apelacja prokuratora wywiedziona z treści art. 438 pkt 4 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła rażąco niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu M. Ł. kary 2 lat pozbawienia wolności jawiącej się jako kara nazbyt łagodna, pomimo, że ustalone okoliczności dotyczące stopnia społecznej szkodliwości czynu, takie jak działanie wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, pod wpływem alkoholu, trwanie w swoim zamiarze, a także

okoliczność, iż oskarżony czynu dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa określonym w art. 64 § 1 k.k. wymagały wymierzenia mu kary pozbawienia wolności w znacznie wyższym rozmiarze co najmniej 4 lat i tylko taka kara spełniłaby swoje cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do oskarżonego, a także w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, jak również nie tylko odstraszałaby i piętnowałaby ewentualnych sprawców przestępstw, ale wskazywałoby na pozytywne postawy społeczne i uświadamiałaby niecelowość popełnienia przestępstw.

W konkluzji skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 4 lat pozbawienia wolności.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja prokuratora domagająca się zaostrzenia kary wobec oskarżonego M. Ł. jest niezasadna. Spowodowała jednak konieczność zmiany wyroku, lecz na korzyść oskarżonego.

Ustawa kodeks postępowania karnego w art. 434 § 2 dopuszcza możliwość przełamania kierunku środka odwoławczego na korzyść oskarżonego, stanowiąc, że środek odwoławczy wniesiony na niekorzyść oskarżonego może spowodować orzeczenie także na korzyść oskarżonego. Aktualność zachowuje w związku z tym stanowisko, że zgodnie z zasadą skonkretyzowaną w przepisach art. 434 § 2 i art. 440 k.p.k. oraz zasadą prawdy materialnej i trafnego orzekania, sąd odwoławczy ma prawo i obowiązek zbadania sprawy pod względem merytorycznym i prawnym nie tylko w granicach środka odwoławczego, ale także z urzędu, niezależnie od tych granic - w celu stwierdzenia, czy nie zachodzi potrzeba orzeczenia na korzyść oskarżonego, chociaż środek odwoławczy wniesiono na jego niekorzyść, i to na każdej z podstaw określonych w art. 438 k.p.k. (por. wyrok 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1973 r.V KRN 118/73, OSNKW 1973, nr 12, poz. 155).

W wyniku analizy niniejszej sprawy, należało stwierdzić, że Sąd meriti – w ślad za tezą aktu oskarżenia – błędnie przyjął, że oskarżony M. Ł. zarzucanego czynu dopuścił się w warunkach recydywy specjalnej podstawowej. Wprawdzie Sąd Rejonowy nie wskazał (co zresztą jest uchybieniem samym w sobie), z jakich konkretnie skazań i odbywania kary, wywieść należałoby, że oskarżony dopuścił się popełnienia przestępstwa w warunkach art. 64 § 1 k.k., tym niemniej nie może ulegać wątpliwości, iż chodzi tu o skazania w sprawach III K 2/99 – za czyn z art. 158 § 2 k.k. oraz II K 284/99 – za czyn z art. 278 § 1 k.k., następnie objęte wyrokiem łącznym z dnia 23 sierpnia 2000 roku w sprawie III K 53/00. Tymczasem nie dostrzeżono, że powyższe skazania, decydujące o byciu recydywy z art. 64 § 1 k.k. w niniejszej sprawie, uległy zatarciu z mocy prawa **z dniem 8 stycznia 2013 roku**. Zgodnie bowiem z treścią art. 107 § 1 k.k. skazanie na karę pozbawienia wolności ulega zatarciu z mocy prawa po upływie 10 lat od wykonania kary. W zaistniałym układzie procesowym stało się tak dlatego, że wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 23 sierpnia 2000 roku w sprawie III K 53/00, oskarżony został skazany na karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Opolu w sprawie IV Wz 3955/02 z dnia 8 stycznia 2003 roku M. Ł. został warunkowo przedterminowo zwolniony z odbycia reszty kary pozbawienia wolności, orzeczonej przedmiotowym wyrokiem łącznym (a także z wcześniej orzeczonych wyroków) – k. 95 akt III K 53/00. W związku z tym, że okres próby ubiegł pomyślnie, to zgodnie z art. 82 § 1 k.k. karę należało uznać za wykonaną z chwilą warunkowego przedterminowego zwolnienia, czyli w dniu 8 stycznia 2003 roku. Od tej daty z kolei należało liczyć 10 letni okres decydujący o zatarciu wyżej wskazanych skazań z mocy prawa.

W tym miejscu podnieść należy, że instytucja zatarcia skazania, dyktowana względami humanitarnymi, wprowadza swoistą fikcję niekaralności, co oznacza, iż dana osoba uważana jest w świetle prawa za osobę niekaraną. Zgodnie z treścią art. 106 k.k. skazanie uważa się za niebyłe z chwilą zatarcia i oznacza to, że z tym momentem skutki skazania przestają działać na przyszłość. Tym samym fakt skazania, z chwilą jego zatarcia, nie może rodzić dla skazanego żadnych negatywnych konsekwencji wobec przywrócenia mu statusu osoby niekaranej. Zatem zatarcie skazania, jako ze swej istoty przywracające stan niekaralności, eliminuje możliwość powołania się w innym (kolejnym) procesie na poprzednią karalność, albo też przyjęcia działania w warunkach powrotu do przestępstwa, a więc sprzeciwia się ustaleniu odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 64 § 1 k.k. Okoliczność taką sąd obowiązany jest badać i

uwzględniać w orzekaniu, co do kolejnego przestępstwa i nie może zatartego skazania brać pod uwagę przy ocenie przesłanek ważących na przyjęciu powrotności do przestępstwa (art. 64 § 1 i 2 k.k.). Jest to pogląd utrwalony w dotychczasowym orzecznictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2012 r., IV KK 59/12, OSNKW 2013/1/3, Biul.SN 2013/1/16; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1987 r., VI KZP 39/87, OSNKW 1988/3-4/19).

Z uwagi na powyższe Sąd Odwoławczy wyeliminował z opisu przypisanego przestępstwa stwierdzenie, że oskarżony M. Ł. dopuścił się zarzucanego czynu w ciągu 5 lat od odbycia kary pozbawienia wolności powyżej 6 miesięcy orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, a z podstawy prawnej skazania przepis art. 64 § 1 k.k.

Badając natomiast przesłanki wpływające na wymiar kary Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, że orzeczona w stosunku do oskarżonego, przez Sąd I instancji bezwzględna kara 2 lat pozbawienia wolności, jest rażąco niewspółmiernie surowa.

W ocenie Sądu Okręgowego, zważywszy na całokształt okoliczności podmiotowych i przedmiotowych rzutujących na wymiar orzeczonej w stosunku do oskarżonego kary pozbawienia wolności, wskazać należy, iż Sąd Rejonowy nie uwzględnił ich w stopniu dostatecznym, umożliwiającym prawidłową realizację zasad wymiaru kary.

Wprawdzie oskarżony dopuścił się poważnego przestępstwa, za jakie trzeba uznać rozbój, to jednak w niniejszej sprawie wystąpił szereg okoliczności natury łagodzącej.

Zauważyć należy, iż odniesione przez pokrzywdzonego P. P. obrażenia były nieznaczne. Jak sam stwierdził, był tylko lekko poturbowany i nawet nie musiał udawać się do lekarza. Szkada wyrządzona przestępstwem została niezwłocznie i – co bardzo istotne – dobrowolnie naprawiona. Sam zaś oskarżony na rozprawie przyznał się do zarzucanego mu czynu, wyraził skruchę i krytycznie odniósł się do swojego ówczesnego zachowania. Ponadto przeprosił pokrzywdzonego za swoje zachowanie, a P. P. przedmiotowe przeprosiny przyjął. Oskarżony od daty popełnienia rozpoznawanego tu czynu nie wchodził już w konflikt z prawem. Ustabilizował swoje życie, podjął pracę i mieszka z rodziną za granicą. Jak sam wyjaśnił popełniane przez niego przestępstwa były wynikiem błędów młodości oraz nadużywania alkoholu, którego obecnie nie spożywa. Ponadto oskarżony już efektywnie poniósł część kary, będąc tymczasowo aresztowanym i deportowanym.

Oczywiście zaznaczyć też należy, iż wyeliminowaniu uległo przypisanie oskarżonemu działania w warunkach art. 64 § 1 k.k.

Biorąc to wszystko pod uwagę, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że adekwatną reakcją karną winno być orzeczenie wobec oskarżonego kary 2 lat pozbawienia wolności, ale z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 lat.

Trzeba mieć na względzie, że wymierzona oskarżonemu kara spełnić ma nie tylko cele wychowawcze i zapobiegawcze oraz w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, ale musi także, a może przede wszystkim, być karą adekwatną do wagi i okoliczności popełnionego przestępstwa oraz nie wykraczać poza stopień nadmiernej represji. Tymczasem całokształt ujawnionych w sprawie okoliczności przedmiotowo - podmiotowych, przemawia za uznaniem, iż orzeczenie wobec oskarżonego bezwzględnej kary pozbawienia wolności (bez warunkowego zawieszenia jej wykonania), byłoby zbyt surową reakcją karną. Natomiast orzeczenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby, spełni w sposób właściwy cel zapobiegawczy oraz wychowawczy. Jednocześnie wzgląd na społeczne oddziaływanie kary nie przeciwstawia się orzeczeniu wobec oskarżonego, w przedmiotowej sprawie, kary z warunkowym zwieszeniem jej wykonania.

Z tych samych względów domaganie się przez prokuratora zaostrenia kary pozbawienia wolności, która musiałaby być karą bezwzględną, oczywiście nie mogło zostać uwzględnione.

Celem wzmocnienia celów wychowawczych kary Sąd odwoławczy orzekł od oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 1000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Z powyższych względów dokonano zmiany zaskarżonego wyroku, a w pozostałej części utrzymano go w mocy, jako słuszny i odpowiadający przepisom prawa.

Na podstawie przepisów powołanych w sentencji wyroku Sąd Odwoławczy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym.